

Till
MiljödepartementetErt diarienummer
M2020/02032

Yttrande över Miljödepartementets remiss: Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskyddnamnet (SOU 2020:78)

Sammanfattande inställning

Kungsbacka kommun välkomnar en översyn av strandskyddslagstiftelsen men konstaterar att förslagen i remissen inte innebär någon förändring av strandskyddet i grunden. För att åstadkomma en riktig förändring behövs en större förändring eller ett totalt omtag av strandskyddet.

Dagens strandskydd är enligt utredningsdirektivet inte utformat på ett sätt som tar tillräcklig hänsyn till de varierade förhållanden som råder i olika delar av landet och begränsar i vissa lägen möjligheten till utveckling och byggnation på landsbygden. En förändring av strandskyddet skulle öka möjligheten till landsbygdsutveckling med fler jobb och företagande och samtidigt ha den balans som behövs tas för att möjliggöra det rörliga friluftslivet och olika miljöaspekter.

Kommunens inställning i detalj

Kungsbacka kommun vill se ett regelverk som utgår från att det är tillåtet att bygga i strandnära lägen men att kommunerna får peka ut genom sin lokalkännedom områden som är extra skyddsvärda och införa strandskydd där.

Kungsbacka kommun tillstyrker att det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort samt förslaget om att strandskydd inte ska gälla vid anlagda vatten men avstyrker däremot tidsgränsen från 1975. Kungsbacka kommun anser att inga anlagda vatten, oavsett tillkomst år, ska omfattas av strandskydd.

Kungsbacka kommun välkomnar en heltäckande digitalisering av strandskyddets avgränsningar, det ger medborgare och myndigheter en överskådlig bild av var gränsdragningarna går.

Kungsbacka kommun avstyrker förslaget att länsstyrelsen ska få upphäva tidigare förordnanden om upphävande av strandskydd.

Kungsbacka kommun anser att det måste vara kommunens bedömning av de lokala förutsättningarna som avgör vad som är ett landsbygdsområde samt att länsstyrelsen inte ska få upphäva redan fattade beslut om att upphäva strandskyddet inom landsbygdsområden.

Kungsbacka kommun avstyrker förslaget om de särskilda skälen för dispens och upphävande av strandskydd vid detaljplanering ska tillämpas särskilt restriktivt i vissa områden.

Generella synpunkter

Idag är strandskyddsregelverket en snårskog efter åtskilliga dispenser, äldre beslut och principer som är svårtolkade och enbart framgår av rättspraxis. I utredningens direktiv ska strandskyddet förändras i grunden utgör förslagen i betänkandet bara ytterligare justeringar. Strandskyddsregleringen har gått mot ett allt mindre lokalt tolkningsutrymme. Kungsbacka kommun vill poängtera att det ligger i kommunernas intresse att genom väl avvägda beslut balansera både byggande, friluftsliv, allemansrättslig tillgång till stränder och bevarande av goda djur- och växtlivet på land och i vatten.

Ett välfungerande strandskyddssystem behöver genomsyras av tilltro till kommunernas förmåga till denna avvägning. Det grundläggande nytänkande som behövs för att strandskyddssystemet ska kunna bli en integrerad del av fysik planering enligt plan- och bygglagen med utrymme för anpassning till lokala förhållanden, god balans mellan exploatering och bevarande och hänsyn till totala samhällsnyttan saknas fortfarande. Även med den ordning som föreslås i betänkandet ska kommunen ansöka hos länsstyrelsen, medan länsstyrelsen beslutar. Kommunen har utredningsansvar kopplat till ansökan och kommunen ska utföra noggranna utredningar för att stödja sina bedömningar.

Länsstyrelsen föreslås å sin sida kunna upphäva redan fattade beslut med långtgående följder för både kommun och enskilda – och detta utan ens krav på samråd med berörda parter.

Betänkandets förslag

Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort

Kungsbacka kommun tillstyrker förslaget om att generellt strandskydd inte ska gälla vid små sjöar och vattendrag. Men ser en problematik med beräkningsgrunden med att enbart utgå ifrån en bredd på två meter på vattendrag då den kan variera kraftigt över säsong och mellan olika år.

Strandskydd vid anlagda vatten

Kungsbacka kommun tillstyrker förslaget om att strandskydd inte ska gälla vid anlagda vatten men avstyrker däremot tidsgränsen och anser att inga anlagda vatten, oavsett tillkomstår ska omfattas av strandskydd. Det är svårt att se vilken betydelse det har för bedömningen om behov av strandskydd vilket år arbetet med det anlagda vattnet avslutats.

Bättre redovisning av strandskyddets omfattning och var det gäller

Kungsbacka kommun välkomnar en heltäckande digitalisering av strandskyddets avgränsningar. Det skulle bidra till att göra strandskyddet mer transparent, förutsägbart och rättssäkert, och underlätta både för den enskilde och kommunen.

Enklare att ändra gamla förordnanden om strandskyddets omfattning

I betänkandet föreslås att länsstyrelsen ska få upphäva tidigare förordnanden om upphävande av strandskydd. Det innebär att länsstyrelsen skulle kunna fatta beslut som gör att strandskyddet ökar markant, eller till och med införs på platser som inte tidigare omfattats av strandskydd.

Strandskydd och äldre planer

Kungsbacka kommun anser det bra med ett förtydligande i lagtexten för att tydliggöra situationer då strandskyddet inte ska återinträda vid upphävande av en detaljplan eller ny planläggning. Om Länsstyrelsen redan beslutat att upphäva strandskyddet i ett område genom förordnade så behövs det inte en ny prövningen vid en ny detaljplaneläggning. Dock anser kommunen att det föreslagna tillägget ”om det inte bestäms annat” inte är tillräckligt för att förtydliga att dubbelprövningar inte ska förekomma. Även med tillägget kan paragrafen fortfarande tolkas att gälla per automatik vid ny detaljplaneläggning samt inte beakta områden vars strandskydd redan är upphävt.

Undantaget för areella näringar

Kungsbacka kommun instämmer i utredarna bedömning att det finns behov att ytterligare utreda undantaget för de areella näringarna i strandskyddsbestämmelserna.

Utvidgning av strandskyddet

Kungsbacka kommun delar inte utredningens bedömning när det gäller fortsatt utredning av utvidgningarna av strandskyddet. Kungsbacka kommun anser tvärtom att det finns ett stort behov av att utreda och ompröva i syfte att minska den strandskyddade arealen

Två alternativa sätt att underlätta byggandet inom landsbygdsområden

Kungsbacka kommun tillstyrker i princip förslaget om landsbygdsområden men anser att begreppet landsbygdsområde kan vara förvirrande och ser helst att ett annat begrepp används, då landsbygdsområden inte automatiskt kopplas till ett område i strandnära. Vidare anser kommunen att kriterierna för landsbygdsområden är otydliga och anser att kriterierna borde strykas.

Kungsbacka kommun anser att det måste vara kommunernas bedömning av de lokala förutsättningarna som ska avgör vad som är ett landsbygdsområde, kommunen bör även kunna avsätta kust och skärgård som ett landsbygdsområde. Vidare anser kommunen att ett utvidgat strandskydd inte per definition får innebära att ett område inte kan ingå i ett landsbygdsområde.

I utredningen

Enligt förslaget ska länsstyrelsen meddela sitt beslut om upphävande av strandskydd inom ett landsbygdsområde inom tolv månader. Det är positivt att en borte gräns införs men tolv månader är en alldeles för lång tid.

Samråd enligt 23 a § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken

Länsstyrelsen ska enligt lagstiftningen kungöra en ansökan om ärendet är av stort allmänt intresse. Kungörelsen ska föras in i en ortstidning. Kungsbacka kommun anser att det skulle vara lämpligt att kungörelsen även publiceras på länsstyrelsens och den aktuella kommunens hemsida då allt färre läser dagstidningar och i stället tar del av information via digitala medier.

Enligt 25 a § i samma förordning ska länsstyrelsen innan man fattar beslut samråda med en rad myndigheter om det inte är uppenbart att ärendet saknar betydelse för myndigheterna. Utöver det anser

Kungsbacka kommun att länsstyrelsen alltid ska samråda med berörda kommuner och med angränsande länsstyrelser för att kunna tillgodose den lokala kännedomen om friluftsliv, miljöförhållanden, lokala detaljplaner och byggprojekt samt övriga frågor av lokal karaktär som kan ha inverkan som länsstyrelsen kan sakna kännedom om.

Särskilda skäl för dispens i landsbygdsområden

Kungsbacka kommun ser positivt på utredningens förslag till särskilda skäl för dispens i landsbygdsområden.

Stärkt skydd i vissa områden

Kungsbacka kommun avstyrker med bestämdhet utredningens förslag till förändring stärkt skydd i vissa områden. Så som förslaget är skrivet innebär det att redan ianspråktaget område och inte har någon betydelse för strandskyddet ändå ska tillämpa de särskilda skälen särskilt restriktivt. Att vattennära områden som redan är bebyggda inte ska få fortsätta utvecklas är inte rimligt. För att strandskyddet verkligen ska differentieras lokalt, måste den enskilda situationen få stort genomslag. Föreslagen förändring utgår inte ifrån strandskyddets två grundläggande syften om att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. I stället utgår den föreslagna förändringen på ett helt nytt perspektiv kring bebyggelsestryck och exploateringsgrad. Vidare anser Kungsbacka kommun att man vid bedömning av dispenser utifrån de särskilda skälen bör skilja på ny exploatering och kompletteringsåtgärder.

Ökad och mer effektiv tillsyn

Enligt betänkandet bör Naturvårdsverket få ökade resurser för tillsynsvägledning och utbildningsinsatser. Det anser Kungsbacka kommun är bra men fokus just nu bör vara att tillstånd en begriplig och tillämpbar strandskyddslagstiftning, därefter kan en satsning på tillsyn vara aktuell.

Kungsbacka kommun

Lisa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Patrik Johansson
Kommunsekreterare